

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Dhr. R.A.A. Jetten
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Datum
2 september 2022
Kenmerk
PEN/U202200579
Telefoon
06 57949854
Bijlage(n)
1

Onderwerp

Belang van meer publieke marktordening in wetsvoorstel Wet
Collectieve Warmtevoorzieningen

Geachte heer Jetten,

Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van uw kamerbrief over de voortgang van het wetsvoorstel Wet Collectieve Warmtevoorzieningen (Wcw) van 15 juli 2022. Wij hebben daarbij uw voornemen om, onder voorwaarden, een meer publieke marktordening in het wetsvoorstel Wcw op te nemen met waardering ontvangen. Zoals u in uw brief verwoord: Het is belangrijk dat het wetsvoorstel wordt gedragen door de gemeenten, die in de wet worden aangewezen als primair sturende partij om de lokale warmtetransitie te realiseren. In het voorjaar van 2022 is ons gezegd dat aan onze wensen voor een publieke infrastructuur onder gemeentelijke regie tegemoet zou worden gekomen. U begrijpt dat we dat met vreugde en veel steun van gemeenten omarmd hebben. Nu wordt dit voorstel weer teruggedraaid, tot onvrede van en verbazing bij gemeenten. In deze brief nemen we u (nogmaals) mee in de redenen achter onze teleurstelling en nodigen we u uit dit voorstel te heroverwegen zodat we samen achter de nieuwe Wcw kunnen gaan staan.

De VNG is al enige tijd met u en uw ministerie in constructief overleg over een nieuw wetsvoorstel. Deze dient een ondersteunende bijdrage te leveren aan het behalen van de CO₂-reductiedoelstellingen in de gebouwde omgeving. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten de regie hebben in de energietransitie in de gebouwde omgeving. De overheden staan voor een gemeenschappelijke inspanning en hebben elkaar nodig om de doelen te behalen. In de gesprekken met u en uw ministerie hebben wij altijd benadrukt dat het wetsvoorstel Wcw meerdere samenwerkingsvormen mogelijk moet maken en de publieke regiefunctie van gemeenten en daarmee ook de publieke steun voor de energietransitie in brede zin en bescherming van woningeigenaren in de energietransitie dient te borgen. Wij zijn van mening dat gemeentelijke sturing op samenwerkingsvormen ook tijdens de exploitatie nodig is om de publieke belangen in deze fase van de energietransitie zeker te stellen. In de oorspronkelijk gekozen opzet van het wetsvoorstel bleek het uiteindelijk niet goed mogelijk om als gemeente te sturen op de gewenste

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

samenwerkingsvorm en de samenstelling daarvan. Om toch tegemoet te komen aan de wensen van de gemeenten is vanuit uw ministerie toen de mogelijkheid gesuggereerd om publiek eigenaarschap van de infrastructuur voor te schrijven. Dit is een andere benadering dan de door ons bepleitte ruimte voor verschillende organisatievormen, maar onze achterban herkent wel dat deze oplossing tegemoetkomt aan onze wensen en steunt deze in grote meerderheid dan ook.

Draagvlak en publieke belangen onmisbaar bij lokale warmtetransitie

Draagvlak bij onze bewoners voor de energietransitie in de gebouwde omgeving is cruciaal. Dat betekent dat gemeenten samen met de bewoners in hun wijk plannen gaan maken die passen bij de lokale omstandigheden. De VNG hanteert voor het verkrijgen van draagvlak en bij het invullen van deze rol vier publieke belangen: energierechtvaardigheid, betaalbaarheid, duurzaamheid en betrouwbaarheid.

Energie, ook warmte, is een nutsvoorziening en de infrastructuur is van vitaal belang. Bij warmte is daarnaast nog sprake van een monopolie. Bij de inwoners moet draagvlak en vertrouwen zijn voor de transitie die ook ingrijpt in de warmtevoorziening achter hun voordeur. Dit zorgvuldig en goed doorlopen is de basis voor bredere maatschappelijke steun voor de energietransitie als geheel wat het tempo ten goede komt. Maatschappelijk draagvlak voor de partijen die de warmtevoorziening gaan verzorgen en een betaalbare warmtevoorziening gaan leveren, kan daarnaast een bijdrage leveren aan de benodigde acceptatie bij bewoners.

Aanmerkingen bij de onderzoeken naar publieke realisatiekracht

In ons gesprek gaf u aan dat u toch afziet van een meer publieke marktordening. Uw argumentatie ontleent u aan het door PWC opgestelde (concept)rapport.

Wij begrijpen dat geen vertraging mag worden opgelopen in de energietransitie. Verlies van tempo in de energietransitie komt echter niet zozeer voort uit de marktordening. Het tempo zal grotendeels afhankelijk zijn van het maatschappelijk draagvlak.

Uw aangepaste standpunt is gebaseerd op onderzoek naar de vraag of publieke realisatiekracht voldoende groot is om de gewenste opschaling van collectieve warmtesystemen met publieke warmtenetbedrijven te realiseren en hoe en door wie additioneel benodigd kapitaal beschikbaar kan worden gesteld.

De onderzoeken zijn evenwel smal ingestoken en in tijd en methodiek beperkt. Daarbij ervaren wij een sterke focus op publieke realisatiekracht zonder aandacht voor de eventueel benodigde private realisatiekracht. Terwijl volgens ons de private realisatiekracht evenzeer nog niet voldoende op orde is. De onderzoeken kunnen zo niet leiden tot een evenwichtige afweging en een besluit.

Onze hierboven gestelde argumentatie baseren wij op een door McKinsey opgesteld rapport. Hieruit blijkt dat zowel de aanwezige private, als ook de publieke, realisatiekracht momenteel niet voldoende op orde zijn om invulling te geven aan de doelstelling om 500.000 bestaande woningen aan te sluiten op collectieve warmte tot 2030. Het rapport, toegevoegd in de bijlage, zou worden meegenomen in uw afweging, maar dat is niet gebeurd. Uit dit rapport blijkt ook dat de netwerkbedrijven in staat zijn de toekomstige taak van uitrol en beheer van warmte-infrastructuur op zich te nemen ervan uitgaande dat een aantal belangrijke aandachtspunten en randvoorwaarden worden geadresseerd.

'Terug bij af' is een teleurstelling voor gemeenten

Met het laten vallen van het voornemen voor een meer publieke marktordening in het wetsvoorstel zijn we met elkaar terug bij af. Daarmee wordt geen invulling gegeven aan de bezwaren die wij met u hebben gedeeld.

Daar er grote steun is voor het voornemen voor een publieke marktordening in het wetsvoorstel Wcw is uw recente verandering van standpunt een grote teleurstelling voor de gemeenten.

Tot slot

Wij vragen u om de door ons verwoorde publieke belangen te borgen in het wetsvoorstel Wcw.

Wij zijn van mening dat het voornemen voor een meer publieke marktordening in het wetsvoorstel Wcw hier invulling aan geeft.

Wij zijn te allen tijde bereid om dit in een constructief gesprek nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized initial 'L' followed by a long horizontal line.

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur